

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

Hadrian <VI., Papst>

Noremburgæ, 1523

VD16 K 320

21 De Ecclesiasticis Beneficiis, curatis, & non curatis, in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

aliunde, q̄ ex Curtisanorum manu, magna numerata pecunia, aut pensione annua reseruata assequi possit. Neq̄ in hoc Curtisanorum inexplebilis auri sitis contenta quiescit, quin nouas quotidie artes excogitet, qualis est & illa; cum super beneficio aliquo vacaturo, duo aut tria millia aureorum ad futuros casus reseruantur collatoribus ordinarijs, tam ecclesiasticis, q̄ sæcularibus, eorūq̄ iuri ordinario, ac ipsis deniq̄ ecclesiasticis beneficijs in prægrande exitium, perniciem, atq̄ tenuationem & detrimentum. Nam quum casus aliquis futurarum reseruationum existit, adsequiturq̄, is beneficium, cui prius tot reseruata erant super hoc millia, tum ad supremam opem, technas profecto inauditas, confingunt, permutationum, s. reseruationem, surrogationem, reseruantes sibi ingressum, regressum, accessum, atq̄ alias id genus decipulas, quibus ius ordinariorum, collatorum ita exhauritur & attenuatur, vt aut nunq̄, aut vix tandem post multorum annorum curricula, patroni ac collatores ordinarij, ad ius suum patronatus peruenire possint.

DE ECCLESIASTICIS BENEFICIIS,

curatis, & non curatis, in genere.

12 Nec minus & illud in Romana curia hucusq̄ obseruatū est, vt gratiæ & reseruationes pectorales, mentales, generales & speciales regressus, accessus, incorporatiōes, vniones, & concordata, quod suis vocant excogitatis nominibus, ob pecuniæ & priuati lucri amorem, super beneficijs ac prælaturis, præsertim per Germaniam, Curtisanis a sede Romana concederentur. Neq̄ hoc contentus fuit habendi sceleratus amor, quin & ea ipsa beneficia ac prælaturæ prædictæ, societatibus mercatorū potentū ere, cū onere cæsus mediocris, sed ita, vt dehinc lati⁹ vèderentur, cōcedūtur. Qua subtili practica atq̄ techna factum est, q̄ plurima, aut certe pinguium beneficiorum, magna, si non maxima portio ex Germanorum manu Romam est translata, quæ beneficia hinc idiotis, inido-

neis, ac inhonestis etiã psonis, non raro sunt collata, & quidẽ
nec Germanis, sed barbaris, qui germanã linguã neq; loquã
tur, nec intelligant, vt inauditũ dictu hoc inde sit secutum, q
ouibus Christi præfecti sunt pastores, quorum etsi oues vo
cem forte audierint, non intelligant. Verum grauius etiã
inde oritur Germanis onus, q quum beneficia hæc & parro
chiales ecclesias ipsi propria persona neq; possidere, neq; gu
bernare possunt (Quod tamen pastoris officium in primis
sibi postulabat) Nimirum vt subditis parrochialibus, & in
tegritate ac innocentia morum, egregiũ de se præberet exem
plum, vt oues suas, tanq; oues Christi, doctrina solida, synce
ra, ac ex puris Euangelij fontibus hausta, quantum ad salua
tem animarum ouium pertineret, ipsi pastores met pasceret.
Eorum vero neutrum per pastores illos subditios curatur.
Primum enim ipsi, qui beneficia hæc ecclesiastica a merca
toribus, quo prædictum est, assequuntur modo, quia propria
persona possidendũ ea sunt minus idonei. Ideo hæc eadẽ alijs
æque, aut longe etiã q; sint, ad onus hoc inhabilioribus, pro
annuo censu locant, non secus, atq; census ac redditus annui
ex agris locantur & emuntur, vt is demum habeatur em
ptor idoneus, qui pluris mercem licitauerit. Ita plane pro
precij quantitate elocantur, nunc per Curtisanos Ecclesia
stica beneficia. Dehinc quum fere fiat, vt maius precium
annuum offerat, qui ad ecclesiã munus q; minimum sit ido
neus, euenit, vt conducticij illi pastores (an prædones rectis
us quis eos dixerit, dubium est) simplici Christi plebeculã
pro Euangelij limpido fonte, turbidas, protritas, ac ru
deribus oppletas, propinent lacunas, dum legendas quas
vocat Sanctorum, nec ab ecclesia receptas, & gentilibus
fabulis, q; Christianã & Euangelicã doctrinã similioribus,
ad populum Christi publice in concione docent. Quid enim
aliud docerent indocte docti, ac idiotæ illi, qui lanam magis
q; salutem ouium, vt curarent, munus hoc Ecclesiasticum per

cunia etiam non modica conduxerūt: ac mercenarij sunt, nō
(quod Euangelium abominatur) pastores. Ita enim fit, vt
Christi simplex plebecula, per supposititios hos pastores, a
germana Christi fide, ac in deum fiducia, in quibus sola res
quiescit animæ salus, ad hominum superstitiosa somnia ac
commenta, per quæ res familiaris mercenariorum condu-
ctitiū, q̄ Christi gloria augeatur potius, ducatur, trahaturq̄,
ac multiplicibus etiam exactionibus interim grauetur plebs
Christi, quando hoc solum curāt conductores, vt vltra pen-
sionem locatori pendendam, res ipsa eorum quoq̄ reddatur
lautior, expisaturq̄ interea suis nummis ab exteris nationi-
bus, vnde nulla nec mutua beneuolentia, aut gratiarum
actio speranda ei est Germania: quanq̄ beneficia hæc non
ad exteros, sed suos, hoc est Germanos vt pertinerent, primū
fundauerit. Quapropter sacri Romani Impe. Status obnixè
quoq̄ rogant, vt præfata onera ac grauamina, per quæ tam
immenso pecuniarū cumulo spoliatur Germania, quæ hinc
per Curtisanos male prodigitur, radicitus ac penitus tollan-
tur & auferantur, ita vt beneficia per Germaniam nemini,
q̄ natis Germanis, qui personaliter ea possideant: id quod &
æquitas & honestas ipsa sibi postulāt: post hac conferantur,
ac concedatur.

QVIBVS NEXIBVS ARCHIEPISCOPI AC EPI-
scopi a suis Capitulis ob collationē beneficiorū sint astricti.
22 Nec tantū beneficia ac parrochiales ecelesie Romę ob pe-
cuniæ fauoris, aut familiaris consuetudinis amorē, indoctis,
turpib⁹, ridiculis, ac offendiculorū plenīs conferūtur psonis.
Sed & simile qddā ab Archiep̄is & Ep̄is cōmittit̄, qui p̄ eorū
capitulares congregatiōes ita obligātur, vt omnia p̄pinguia
bñficia, curata, ac non curata (q̄ p̄culdubio a fundatorib⁹ pri-
mum, vt ad doctos, ac integros pertinerēt viros, sunt funda-
ta.) Capitularibus Canonici, vtcunq̄ ad hoc idoneis, con-
ferre necessum habeant, qui dehinc talia beneficta simplicia
ac curata.